

Anastasia Chernetsova. „Kas yra barbaras?“

XI tarptautinio regioninių teatrų festivalio metu turėjau galimybę pamatyti lietuvių–sakartveliečių koprodukciją Senaki teatre – Lietuvos Telšių Žemaitės dramos teatro Euripido „Medėjos“ interpretaciją, režisuotą Badrio Tseredianio.

Spektaklio dailininkės Viktorijos Venckutės scenografija – itin minimalistinė: scenos gale – baltas vėliavos stulpas su vėliava, kurią galima suprasti kaip pergalės simbolį. Iš vienos pusės, Jasonas laimėjo, parnešdamas aukso vilną, tačiau finale jis suplėšo vėliavą, o projekcijoje pasirodo Helijo atvaizdas, liudijantis, kad Jasonas visais atžvilgiais krito, o Medėja pakilo ir, nepaisant fatališkų pasekmių, vis tiek nugalėjo.

Pažymėtina, kad aktoriai veikė ne tik scenoje, bet ir visoje salėje. Žinoma, šiuolaikinės publikos tuo nenustebinsi, tačiau erdvės išnaudojimo požiūriu šis sprendimas nebuvo prastas. Nežinau, kaip atrodo Telšių Žemaitės dramos teatro salė, bet Senaki teatro interjere spektaklis įsiliejo organiškai.

Spektaklio pradžia kiek glumina, nes iš pradžių neaišku, ar įspūdingus vokalinius duomenis ir grožį turinti Indrė Jucytė, santūrios išvaizdos, yra jaunoji Medėja, ar Glaukė, kurią dažniausiai režisieriai vaizduoja kaip nekaltą avinėlį. Atsižvelgiant į tai, kad dainuoja tik ji ir visada yra šalia Medėjos, o Glaukė vaidina kita aktorė, suprantu, kad tai – chorvedė, Medėjos *alter ego*, kuri savo subtiliai atliekamomis dainomis atveria kolchietės moters vidinį pasaulį.

Vizualiai spektaklyje juntamas antikos ir re-

nesanso sintezės derinys, atspindintis atlikėjų kostiumuose – drapiruotos suknelės, graikiški chitonai, renesansui būdingi batai. Be to, aktorių plastika savo subtilumu ir dinamiškumu primena antikos epochos, Fidijo laikų, deives.

Vienas pagrindinių spektaklio vertybių – vaidybos meistriškumas ir ansambliškas. Kiekvienas aktorius kruopščiai lipdo savo personažo meninę paveikslą ir atskleidžia partnerystės pojūtį.

Medėja (Vilija Matačiūnaitė) išsiskiria iš kitų personažų išvaizda; ji vilki trumpą drapiruotą suknelę, jos plaukai pasišiaušę, ji primena laukinę – juk graikai ją laikė barbare, todėl toks

sprendimas visiškai logiškas. Medėjos atlikėja saikingai suderina personažo psichoemocines spalvas; ji natūraliai perteikia Medėją ir kaip įžeistą, ir kaip mylinčią, ir kartu kaip burtininkę.

Aidas Matutis (Jasonas) – griozdas, bjaurus ir smurtaujantis vyras, kuris fiziškai ir morališkai engia Medėją, pabrėždamas žmonai, kad ji barbarė ir dėl visko kalta tik ji, be to, visų akivaizdoje tempia ją už plaukų. Aktorius itin natūraliai kuria režisieriaus pasiūlytą Jasono meninį paveikslą. Tai nėra stereotipiškai atletiškas Jasonas, kurį matome antikos atvaizduose ar kitų režisierių darbuose – jis labiau primena Dzeusą. Galbūt režisierius pasirinko Aidą Matutį ne tik siekdamas sulaužyti išorinius

stereotipus, bet ir norėdamas parodyti kitą Jasono prigimties pusę, nes Badri Tserediani interpretacijoje Jasonas toks arogantiškas, kad Medėjos fone save laiko dievu.

Glaukė (Viktorija Miliauskaitė) taip pat pateikiama nestereotipiškai; ji nėra santūri, kaip dažniausiai vaizduojamas šis personažas, o priešingai – „palaida“, bohemiško gyvenimo mėgėja, kuri juokdarių akivaizdoje mylisi su Jasonu, svaiginasi vynu, linksmiasi tarsi Dioniso šventėje.

Tai, kad Jasonui Glaukė reikalinga tik valdžiai ir seksualiniams poreikiams tenkinti, išryškėja būtent šiuo režisūriniu sprendimu. Be to, Jasonas nesivar-

(Nukelta į 6 p.)

žo savo sužadėtinės akivaizdoje pasakyti Medėjai, kad Kreonto dukra jam reikalinga tik valdžiai ir šeimos gerovei. Glaukė apsimeta besijaudinanti dėl šių žodžių, be jokio nuoširdumo rodo šią emociją, o juokdariai ją šaržuotai ramina – mojuoja vėduokle, kad ji galėtų geriau kvėpuoti. Natūraliai kyla klausimas – kodėl Glaukei nerūpi toks Jasono elgesys? Nes Kreonto dukra pati demonstruoja vartotojišką požiūrį į sužadėtinį ir mato jame tik seksualinį objektą.

Jogaila Šimkus ir Kamilė Pilibaitytė vaidina

sargybinius, juokdarius ir Medėjos vaikus. Abu aktoriai išsiskiria puikiu gebėjimu persikūnyti, todėl nenuostabu, kodėl režisierius pasirinko būtent juos.

Nors Medėja laikoma barbare, tačiau būtent graikų personažai čia atskleidžiami kaip „laukiniai“, kas atsispindi aktorių judesiuose ir garsuose, primenančiuose iš džiunglių pabėgusių žvėrių garsus.

Medėją iš rūmų išvaro lyg gyvulį, tačiau nepaisant įžeidimų, Medėja vaikšto oriai ir ramiai. Toks sprendimas pabrėžia, kad Kreonto (Rolandas Nor-

Nuotraukose – scenos iš Sakartvele parodyto spektaklio „Medėja“. Viršuje dešinėje pusėje – Auklės vaidmenį Sakartvele atlikusi aktorė Olita Dautartaitė

manas) valdžia yra labai nusilpusi – tiek, kad karališkasis dvaras morališkai degradavo.

Apskritai Kreonto rūmai pristatomi kaip „ištvirkimo lizdas“, kuriame klesti bohemiškas gyvenimas; atrodytų, kad jis valdo ne valstybę, o naktinį klubą. Šiai atmosferai sukurti svarbų vaidmenį atlieka kompozitoriaus Giorgi Khositashvili muzikiniai akcentai. Nesvarbu, ar tai rokas, ar elektroninė muzika – ji organiškai dera prie kitų spektaklio komponentų ir pabrėžia režisieriaus sprendimus.

Apibendrinant, reikia pažymėti, kad Badri Tserediani režisuota „Medėja“ tapo išskirtiniu spektakliu Senaki teatre vykusiame tarptautiniame regioninių teatrų festivalyje; būtent dėl aukštos meninės kokybės ši pastatymas vertas tiek paprasto, tiek profesionalaus žiūrovo dėmesio.

Straipsnis pirmą kartą paskelbtas oficialiame Sakartvelo teatro kritikos portale THEATRELIFE.GE

Vertimas į lietuvių kalbą atitinka originalią kartvelų kalbą, jis paskelbtas internete adresu: <https://www.theatrelife.ge/vinarisbarbarosi?fbclid=...>

Video koliažas: <https://www.facebook.com/share/v/1B3E7xw9yC/?mibextid=wwXIf>

Irinės Abzhandadzės nuotraukose – scenos iš Sakartvelo Senaki teatre parodyto Telšių Žemaitės dramos teatro spektaklio „Medėja“

